

First Professional BAMS Degree Regular Examinations July 2023
Sanskritam Evam Ayurved Ithihasa – AyUG-SN & AI
Paper - I
(2021 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers
- Draw table/diagrams/flow charts wherever necessary

1. Multiple Choice Questions**(20x1=20)**

The Answers to MCQ questions (Q.No. i to Q.No. xx) shall be written continuously on the first two writing sheets (ie Page No. 3 & 4) only

- i. भूवादयः-----
a) संहिता b) संयोगः c) पदम् d) धातुः
- ii. सुप्तिङन्तम् -----
a) दर्शनम् b) पदम् c) अदर्शनम् d) धातुः
- iii. क्रियासिद्धौ प्रकृष्टोपकारकं कारकं ----- संज्ञा स्यात् ।
a) कर्म b) करणम् c) अपादानम् d) संप्रदानम्
- iv. ध्रुवमपाये ----- ।
a) अपादानं b) संप्रदानं c) अधिकरणम् d) करणम्
- v. प्रयत्नः -----
a) पञ्चधा b) त्रिधा c) चतुर्धा d) द्विधा
- vi. क्रियायोगे -----
a) निपाताः b) उपसर्गाः c) अव्ययः d) धातवः
- vii. आ ऐ ओ-----संज्ञा ।
a) गुणः b) वृद्धिः c) प्रगृह्यः d) अण्
- viii. गुणसंज्ञा -----न अस्ति ॥
a) ओ b) अ c) ए d) इ
- ix. ताल्वस्थवर्णः----- न अस्ति ॥
a) इ b) ऋ c) श d) य
- x. यणः -----
a) उष्माणः b) अन्तस्थः c) स्पर्श d) जिह्वामूलीय
- xi. स्वतन्त्रः -----
a) करणम् b) अधिकरणम् c) कर्ता d) कर्म
- xii. हयवरट् अनन्तरं ----- सूत्रं नास्ति
a) कपय् b) घढधष् c) हल् d) एओङ्
- xiii. जबगडदश् सूत्रे कः इत्-----
a) ज् b) श् c) द् d) ङ्
- xiv. सः पठित्वा विद्यालयम् आगच्छति ।
a) पठ् + क्त्व b) पठ् + क्त्वः c) पठ् + क्त्वा d) पठ + क्त्वा
- xv. इयं बाला हसन्ती ।
a) हस् + क्तीन् b) हस् + क्तिन् c) हसन् + शत् d) हस् + शत्

(PTO)

- xvi. तेन नदी दृष्टा
a) दृश् + त्वा b) दृश् + तव्य c) दृश् + क्त्वा d) दृश् + टा
- xvii. हलोऽनन्तरा
a) संयोग b) पदम् c) संहिता d) सन्निधिः
- xviii. अनभिहिते अपादाने कारके ----- स्यात् ।
a) चतुर्थी b) पञ्चमी c) षष्ठी d) तृतीया
- xix. ग्रामे अतीव सुन्दरः तटागः अस्ति इत्यत्र विशेषणपदं किम्
a) सुन्दरः b) तटागः c) ग्रामे d) अतीव
- xx. विरुद्धाहारं विषोपमं विद्वात् अस्मिन् वाक्ये आहारं इत्यस्य विशेषणपदं किम्
a) विषोपमम् b) विद्वात् c) विरुद्धम् d) आहारं

Short Answer Questions

(8x5=40)

2. अधोदत्तानां पदानां सन्धिं सन्धिच्छेदं वा लिखत

- a) अक्षणोः + ततः b) क्षामः + च c) धात्रंशः d) प्रेजते e) वागीशः

3. अधोदत्तानां पदानां विग्रहवाक्यं समस्तपदं वा लिखत

- a) यथाशक्तिः b) धान्येन अर्थः c) पञ्चगवधनः
d) परमः च असौ राजा e) पीतम् अम्बरं यस्य सः

4. कोष्ठतः समुचितेन अव्ययपदेन रिक्तस्थानानि पूरयत (तत्र, अत्र, इव, एव, हि)

- a) ओजोवृद्धौ देहस्य----- तुष्टिपुष्टिबलोदयः ।
b) गजं सिंह -----आकर्षन् भजन् अति विनश्यति ।
c) पित्तं पञ्चात्मकं -----पक्वामाशयमध्यगम् ।
d) चयो वृद्धिः स्वधाम्नि ----- प्रद्वेषो वृद्धिहेतुषु ।
e) दृक् स्पर्शनं च पित्तस्य नाभिः ----- विशेषतः ।

5. रूपाणि लिखत

- a) वाच् – षष्ठी द्विवचनम् b) मातृ – चतुर्थी एकवचनम् c) स्रोतस् – तृतीया बहुवचनम्
d) अस्थि – सप्तमी एकवचनम् e) गुरु - पञ्चमी एकवचनम्

6. स्ववाक्येषु योजयत

- a) प्रहरति b) सञ्चिनोति c) निवेदयति d) आरोहति e) निस्सरति

7. स्ववाक्येषु योजयत

- a) त्यक्तुम् b) ज्ञातव्यम् c) पृष्ठः d) पश्यन्ती e) करणीयम्

8. धातुरूपाणि लिखत

- a) चिञ् धातुः लङ् b) क्षि धातुः विधिर्लिङ्

9. अधोदत्तेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां विभक्तिः कारकं च लिखत

- a) अल्पदोषाकलनया पथे विप्रतिपद्यते
b) त्रयोदश समस्तेषु षड् द्वये-एकातिशयेन तु ॥
c) व्यानो हृदि स्थितः कृत्स्नदेहचारी महाजवः ॥
d) प्रदोषः चन्द्रमाः सौधं हारि गीतं हिमोऽनिलः
e) मधुना त्रिफलां लिह्याद् गुडूचीम् अभयां घनम्

(PTO)

10. A. समुचितशब्दरूपाणि विलिख्य वाक्ये योजयत ।

- वैद्यःशब्दस्य तृतीया बहुवचनम् ।
- धमनी शब्दस्य सप्तमी एकवचनम् ।
- अक्षि शब्दस्य तृतीया बहुवचनम् ।
- सर्पिष् शब्दस्य पञ्चमी एकवचनम् ।
- गुरुः शब्दस्य चतुर्थी द्विवचनम् ।

B. अशुद्धिपरिहारं कुरत ।

- उद्धर्तनं कफहरं मेदसस्य प्रविलायनम् ।
- उष्णाम्बुनाय अधःकायस्य परिषेको बलावहः ।
- रसाञ्जनस्य महतः पञ्चस्य मूलस्य गुग्गुलोः ।
- रोगाः सर्वे ऽपि जायते वेगोदीरण-धारणैः ।
- तथा स लभति शर्म सर्व-पावक-पाटवम् ।

11. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम्ना सह लिखत ।

- हिंसास्तेयान्यथाकामं पैशुन्यं परुषानृते ॥
- समधातुः समस्तासु श्रेष्ठा निन्धा द्विदोषजाः ॥
- शमनं कोपनं स्वस्थहितं द्रव्यमिति त्रिधा
- रोगस्तु दोषवैषम्यं दोषसाम्यमरोगता
- त्रिवर्गं शून्यं नारम्भं भजेत्

12. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां सन्धिच्छेदं सुत्रसहितं लिखत ।

- शरीरचिन्तां निर्वर्त्य कृतशौचविधिस्ततः ॥
- प्रातर्भुक्त्वा च मृद्वग्रं कषायकटुतिक्तकम् ॥
- कनीन्यग्रसमस्थूलं प्रगुणं द्वादशाङ्गुलम् ।
- भक्षयेद्वन्तपवनं दन्तमांसान्यबाधयन् ॥

13. A. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां समुचितं प्रत्ययं लिखत

- सम्यक् योगः च विज्ञेयो रोगारोग्यैककारणम् ॥ ।(अप्, घञ्, मतुप्, अच्)
- तं कृत्वा अनुसुखं देहं मर्दयेच्च समन्ततः ।(क्त, क्तवतु, क्त्वा, तुमुन्),
- प्रीणनं जीवनं लेपः स्नेहो धारणपूरणे । (त्च्, णिच्, ल्युट्, ल्यप्) ।
- शक्यं नैकैक-शो वक्तुम् अतः सामान्यम् उच्यते । (क्त्वा, तुमुन्, मतुप्, तव्यत्)
- देवान् ऋषीन् गुरून् स्मृत्वा ततः शयनम् आचरेत् । (क्त, क्तवतु क्त्वा, क्तिन्)

B. अधोदत्तानां पदानां प्रयोगं विपरिणमयत

- वायोः गतिः कः रुणद्धिः ।
- मार्गे जनाः त्वां विलोकयन्ति ।
- यूयं पुस्तकं नयथ ।
- ऋषयः दुष्टान् अवलोकयन्ति ।
- मया पुस्तकं पठ्यते ।
